

Kunnanhallitus (pl. Ahvenanmaan maakunta)

VUONNA 2019 TOIMITETTAVAT VAALIT: Äänestyspaikkojen määrääminen ja niistä ilmoittaminen, vaalimateriaali, vaalitietojärjestelmän käyttö ym.

1. Vuonna 2019 toimitettavat vaalit

Eduskuntavaalit

Seuraavat yleiset vaalit ovat eduskuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 14.4.2019. Ennakoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 3. – 9.4.2019 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 3. – 6.4.2019 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 27.3.2019.

Europarlamenttivaalit ja mahdollisesti niiden kanssa samanaikaisesti toimitettavat maakuntavaalit

Kuusi viikkoa eduskuntavaalien jälkeen toimitetaan europarlamenttivaalit, joiden vaalipäivä on sunnuntai 26.5.2019. Europarlamenttivaalien ennakoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 15. – 21.5.2019 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 15. – 18.5.2019 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 8.5.2019.

Hallituksen esitys maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp) annettiin eduskunnalle 2.3.2017. Esitys sisältää muun muassa ehdotuksen maakuntalaiksi ja ehdotuksen vaalilain muutoksiksi, joissa säädettäisiin maakuntavaalien toimittamisesta.

Esityksen mukaisen lainsäädännön oli alun perin tarkoitus tulla voimaan 1.7.2017, mutta sen käsittely eduskunnassa on edelleen kesken. Hallituksen eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 17.8.2018 antamassa vastineessa todetaan muun ohella, että ensimmäiset maakuntavaalit on tarkoitus toimittaa samanaikaisesti sunnuntaina 26.5.2019 toimitettavien europarlamenttivaalien kanssa, mutta että tämä kuitenkin edellyttää sitä,

että uudistusta koskeva lainsäädäntö tulee voimaan noin puolta vuotta tätä ennen. Tällöin maakuntavaalit toimitettaisiin siis saman aikataulun mukaisesti kuin europarlamenttivaalit: vaalipäivä olisi sunnuntai 26.5.2019 ja ennakköäänestysajanjakso kotimaassa 15. – 21.5.2019 ja ulkomailla 15. – 18.5.2019. Ennakköäänestys laivoissa voitaisiin aloittaa jo 8.5.2019.

Tämä kirje on kirjoitettu lähtien siitä oletuksesta, että hallituksen vastineen mukainen maakuntavaalien aikataulu tulee toteutumaan. Mikäli tilanteeseen tulee muutoksia tämän kirjeen lähettämisen jälkeen, oikeusministeriö ilmoittaa siitä kunnille viipymättä.

2. Vaaleissa sovellettava lainsäädäntö

Ajantasainen vaalilaki (714/1998) löytyy osoitteesta:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714>

Vaalilainsäädäntöä ei ole muutettu tammikuussa 2018 toimitetun presidentinvaalin jälkeen. Vuoden 2017 puolella hyväksytty, kirjeäänestystä koskeva vaalilain muutos (939/2017) tulee kuitenkin voimaan 1.11.2018 ja sitä sovelletaan ensimmäistä kertaa kevään 2019 eduskuntavaaleissa.

Edellä mainitussa sote- ja maakuntauudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan maakuntavaaleja koskevia muutoksia vaalilainsäädäntöön. Hallituksen esitys löytyy osoitteesta:

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_15+2017.aspx

Lisäksi on syytä mainita, että syyskaudella 2018 on tarkoitus antaa eduskunnalle suppea hallituksen esitys vaalilain muuttamisesta. Siinä ehdotettavat muutokset eivät kuitenkaan vaikuta kuntien tehtäviin vuoden 2019 vaaleissa.

Yleistietoa maakuntavaaleista (hallituksen esityksen mukaisena) löytyy osoitteesta:

<https://vaalit.fi/maakuntavaalit>

3. Vaalipiiri- ja maakuntajako

Edellä mainittu sote- ja maakuntauudistusta koskeva hallituksen esitys sisältää myös ehdotuksen nykyisen maakuntajaon muuttamiseksi seuraavien viiden kunnan osalta:

- Heinävesi siirtyisi Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Karjalan maakuntaan,
- Joroinen siirtyisi Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Savon maakuntaan,
- litti siirtyisi Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan,
- Isokyrö siirtyisi Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan ja
- Kuhmoinen siirtyisi Keski-Suomen maakunnasta Pirkanmaan maakuntaan.

Samalla esitys sisältää myös ehdotuksen vaalilain 5 §:ssä tarkoitetun eduskuntavaalien vaalipiirijaon muuttamiseksi seuraavasti:

- Heinävesi ja Joroinen siirtyisivät Kaakkois-Suomen vaalipiiristä Savo-Karjalan vaalipiiriin,

- litti siirtyisi Kaakkois-Suomen vaalipiiristä Hämeen vaalipiiriin ja
- Kuhmoinen siirtyisi Keski-Suomen vaalipiiristä Pirkanmaan vaalipiiriin.

Edellä mainitussa hallituksen 17.8.2019 eduskunnalle antamassa vastineessa kuitenkin todetaan, että riippumatta siitä, milloin sote- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö tulee voimaan, vuoden 2019 eduskuntavaaleissa sovelletaan vielä nykyistä vaalipiirijakoa, jossa siis Heinävesi, litti ja Joroinen kuuluvat Kaakkois-Suomen vaalipiiriin ja Kuhmoinen Keski-Suomen vaalipiiriin.

Uusi maakuntajako ja vaalipiirijako tulevat kuitenkin voimaan heti eduskuntavaalien jälkeen ja niitä sovelletaan siten vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa ja maakuntavaaleissa.

4. Yleistä samanaikaisesti toimitettavista vaaleista

Äänioikeus ja äänestäminen

Samanaikaisesti toimitettavissa europarlamenttivaaleissa ja maakuntavaaleissa (jatkossa tässä kirjeessä: yhdistelmävaalit) on kolmenlaisia äänioikeutettuja:

- niitä, joilla on äänioikeus sekä europarlamenttivaaleissa että maakuntavaaleissa,
- niitä, joilla on äänioikeus vain europarlamenttivaaleissa (ulkosuomalaiset) ja
- niitä, joilla on äänioikeus vain maakuntavaaleissa.

Vaalilain 21 §:n mukaiset ilmoituskortit postitetaan äänioikeutetuille kuoritettuina samalla tavalla kuin viimeisimmissä vaaleissa. Ne, joilla on äänioikeus sekä europarlamenttivaaleissa että maakuntavaaleissa, saavat samassa kirjekuoressa molempien vaalien ilmoituskortin. Ne, joilla on äänioikeus vain toisessa vaalissa, saavat kuoressa vain asianomaisten vaalien ilmoituskortin.

Henkilö, jolla on äänioikeus molemmissa vaaleissa, voi käyttää molemmat äänioikeutensa joko samalla äänestyskerralla tai eri kerroilla, esimerkiksi siten, että hän äänestää ennakkoon europarlamenttivaaleissa, mutta maakuntavaaleissa vasta vaalipäivänä. Äänioikeusrekisteriin voidaan tehdä samalla kertaa kaksi äänenkäytön merkintää ja vaaliluetteloihin on painettu kaksi eri saraketta vaalipäivänä tapahtuvien äänenkäyttöjen merkitsemistä varten.

Europarlamenttivaalien äänestyslippu on valkoinen ja maakuntavaalien äänestyslippu turkoosi. Ennakoäänestyksessä kummankin vaalin äänestyslippu suljetaan omaan vaalikuoreensa. Ennakoäänestyksessä käytetään vain ikkunallisia vaalikuoria, jolloin vaalikuoren ikkunasta havaitaan, kumman vaalin äänestyslippu kuoressa on. Vaalipäivän äänestyksessä molemmat äänestysliput pudotetaan samaan vaaliurna.

Vaaliviranomaisten keskinäinen työnjako

Samanaikaiset europarlamenttivaalit ja maakuntavaalit toimitetaan kaikissa Manner-Suomen kunnissa pääpiirteissään samalla tavalla ja samalla työnjaolla kuin eduskuntavaalit.

Kunnan vaaliviranomaiset:

Kunnan keskusvaalilautakunta:

- ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt,
- vaaleista tiedottaminen kunnassa ja
- ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastus.

Vaalitoimitsijat ja vaalitoimikunnat:

- ennakkoäänestyksen toimittaminen.

Vaalilautakunnat:

- vaalipäivän äänestyksen toimittaminen,
- europarlamenttivaalien äänestyslippujen alustava laskenta,
- maakuntavaalien äänestyslippujen alustava laskenta.

Maakuntavaalilautakunta:¹

- maakuntavaalien ehdokashakemusten käsittely sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen ja sen jakelu maakunnassa,
- vaalien tuloksen vahvistaminen maakunnan tasolla.

Vaalipiirilautakunta:

- europarlamenttivaalien ennakkoäännten laskenta ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskenta,
- maakuntavaalien ennakkoäännten laskenta ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskenta.

Helsingin vaalipiirilautakunta:

- europarlamenttivaalien ehdokashakemusten käsittely sekä ehdokaslistan yhdistelmän laatiminen ja sen jakelu,
- europarlamenttivaalien tuloksen vahvistaminen koko maan tasolla.

5. Äänestyspaikat vuoden 2019 vaaleissa

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakkoäänestyksessä että vaalipäivänä.

¹ Maakuntavaalilautakunnan kuhunkin maakuntaan asettaa näissä ensimmäisissä maakuntavaaleissa maakunnan liiton hallitus.

Oikeusministeriö pitää ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen riittävää lukumäärää yhtenä keskeisenä tekijänä hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiselle vuoden 2019 vaaleissa.

Yleisten ennakoäänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Yleiset ennakoäänestyspaikat määrätään periaatteessa erikseen kulloisiakin vaaleja varten, mutta koska vuoden 2019 vaalit toimitetaan vain kuuden viikon välein, oikeusministeriö suosittelee, että ennakoäänestyspaikat olisivat kaikissa kolmessa vaalissa samat ja että kunnanhallitus päättäisi niistä samalla kertaa jäljempänä sanotussa aikataulussa. Toisaalta ministeriö toteaa, että europarlamenttivaalien ja maakuntavaalien äänestyspaikkojen on ehdottomasti oltava samat, koska vaalit toimitetaan samanaikaisesti.

Kunnanhallituksen asiana on myös tehdä ennakoäänestyksen toimittamista varten tarvittavat hankinnat siten kuin hankinnat kunnassa suoritetaan. Jos kunta järjestää ennakoäänestyksen jonkin ulkopuolisen tahon tiloissa, esimerkiksi Postin (Posti Group Oyj) ylläpitämissä pisteissä (postit ja tilapäiset pisteet) tai kauppakeskuksen aulatilassa, se sopii siitä itsenäisesti suoraan asianomaisen tahon kanssa.

Yleisiä ennakoäänestyspaikkoja määrätessään kunnanhallituksen on otettava huomioon tämän kirjeen liitteessä 1 (kohta 1) mainitut näkökohdat.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto.

Vuoden 2019 vaaleissa noudatetaan sitä äänestysaluejakoa, joka tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta 2018 ja joka perustuu kuntien 30.4.2018 mennessä maistraateille ilmoittamiin äänestysaluejakopäätöksiin.

Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty *vaalipäivän äänestyspaikka*. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen. Vaalipäivän äänestyspaikkoja määrätessään kunnanhallituksen on otettava huomioon tämän kirjeen liitteessä 1 (kohta 2) mainitut näkökohdat.

Viime vuosina jotkut kunnat ovat vähentäneet merkittävästi äänestysalueidensa määrää. Tämä on siten merkinnyt tuntuva heikennystä äänioikeutettujen mahdollisuuksiin äänestää vaalipäivänä. Ministeriö suosittelee, että jatkossa nykyistä äänestysalueiden määrää ei enää vähennettäisi ilman pakottavaa tarvetta, vaan päinvastoin tutkittaisiin mahdollisuuksia lisätä äänestysalueiden määrää seuraaviin vaaleihin. Todettakoon myös

tässä yhteydessä, että mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö vaalipäivän äänestyksessä (ks. tämän kirjeen s. 11) ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää.

Äänestyspaikkoja koskevien päätösten aikataulu ja vaalitietojärjestelmään merkittävät tiedot

Kunnanhallituksen tulee tehdä päätökset eduskuntavaalien yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista hyvissä ajoin siten, että paikat voidaan merkitä oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään (VAT) perjantaihin 25.1.2019 klo 12 mennessä.

Vaalilain 9 §:n 4 momentin mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmä, merkitään Väestörekisterikeskuksen määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakoäänestyspaikan

- nimi,
- käyntiosoite,
- aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä

vaalipäivän äänestyspaikan

- nimi ja
- käyntiosoite sekä

muut Väestörekisterikeskuksen määräämät tiedot.

Väestörekisterikeskus antaa kunnanhallituksille tarkempia ohjeita tietojen ilmoittamisesta pohjatietojärjestelmään myöhemmin syksyllä 2018 lähetettävässä kirjeessään. Samoin VAT-ohjeessa nro 2b tulee olemaan tarkemmat ohjeet tietojen ilmoittamisesta. Näihin ohjeisiin on huolellisesti tutustuttava ja niitä tarkoin noudatettava.

Eduskuntavaalien ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot on merkittävä ja kuitattava pohjatietojärjestelmään viimeistään **perjantaina 25.1.2019 klo 12.**² Tiedot merkitään tällöin eduskuntavaalien pohjatietoihin.

Yhdistelmävaalien (europarlamenttivaalien ja maakuntavaalien) äänestyspaikkojen vastaavia tietoja, jos ne ovat samat kuin eduskuntavaaleissa, ei tarvitse enää erikseen merkitä yhdistelmävaalin pohjatietoihin, koska järjestelmä siirtää eduskuntavaalien tiedot sinne automaattisesti, kuitenkin lukuun ottamatta ennakoäänestyspaikkojen aukiolojen *kellonaikoja*, jotka on erikseen merkittävä järjestelmään, vaikka ne olisivatkin samat kuin eduskuntavaaleissa. Samalla tiedot on tarkistettava ja lopuksi kuitattava käytettäväksi yhdistelmävaaleissa. Yhdistelmävaalien äänestyspaikkojen kuitauksen määräaika on **perjantai 8.3.2019 klo 12.**

² Vaalilain 9 §:n mukaan äänestyspaikkoina vaaleissa ovat ne kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä päivän päättyessä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Käytännössä rekisterin viimeiseksi päivytyspäiväksi on kuitenkin määrättävä aikaisempi ajankohta, tässä tapauksessa 25.1.2019, koska jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Oikovedosten valmistamiseen ja tarkistamiseen sekä luetteloiden painattamiseen on varattava riittävästi aikaa.

Eduskuntavaalien pohjatietojen merkitseminen voidaan aloittaa maanantaina 14.1.2019 ja yhdistelmävaalien pohjatietojen merkitseminen maanantaina 25.2.2019.

Äänestyspaikkatietojen merkitsemisen ohessa pohjatietojärjestelmään merkittävät muut tiedot

Kunnan keskusvaalilautakunnan on eduskuntavaaleja koskevassa määräajassa (25.1.2019 klo 12) huolehdittava myös siitä, että pohjatietojärjestelmään merkitään keskusvaalilautakunnan voimassa olevat yhteystiedot ja että tiedot kuitataan järjestelmässä tarkistetuiksi. Erityisesti tulee huolehtia, että pohjatietoihin merkitään -ilmoituskortteille tulostuva kunnan keskusvaalilautakunnan puhelinnumero (ns. yleisöpuhelin) ja -vaaliluettelon toimitusosoite, jonka tulee olla käyntiosoite (ei PL-osoite).

Näiden tietojen tulisi olla samat kaikissa kolmessa vaalissa ja tällöin ne merkitään ja kuitataan pohjatietoihin vain kerran eli eduskuntavaaleja koskevassa määräajassa (25.1.2019 klo 12).

Pohjatietoihin merkittävien tietojen oikeellisuudesta

Kaikkien edellä mainittujen tietojen eli siis

- ennakkoäänestyspaikkatietojen,
- vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen,
- keskusvaalilautakunnan yhteystietojen sekä lisäksi
- vaaliluettelon toimitusosoitteen

tulee ehdottomasti olla oikein, koska ne (viimeksi mainittua lukuun ottamatta) tulostetaan äänioikeutetuille lähetettäviin ilmoituskortteihin ja niiden liitteille.

Kunnan tehtävä on siten huolehtia siitä, että pohjatietojärjestelmässä tiedot ovat

- eduskuntavaalien osalta perjantaina 25.1.2019 klo 12 ja
- yhdistelmävaalien osalta perjantaina 8.3.2019 klo 12

lopullisesti siinä muodossa kuin niitä käytetään asianomaisissa vaaleissa. Vastuu tietojen oikeellisuudesta on siis kunnalla.

6. Kunnan vaaliviranomaiset vuoden 2019 vaaleissa

Seuraavassa esitetään tiivistetysti kunnan vaalivaaliviranomaisia koskevat kelpoisuus- ja esteellisyyssäännöt vuoden 2019 vaaleissa:

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kaikissa kevään 2019 vaaleissa kunnan keskusvaalilautakuntana toimii valtuuston 1.6.2017 alkaneen valtuustokauden alussa asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain (410/2015) mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä (vuoden 2017) kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Esteellisyys: Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain (434/2003) 27-30 §:ssä säädetään. Koska keskusvaalilautakunta ei nyt kysymyksessä olevissa vaaleissa huolehdi ehdokasasettelusta, ennakoänten laskennasta eikä tarkastuslaskennasta, esteellisyytilanteet lienevät hyvin harvinaisia niin eduskuntavaaleissa, europarlamenttivaaleissa kuin maakuntavaaleissakin.

Vaalilautakunta

Kunnanhallitus asettaa kutakin vaalipäivän äänestyspaikkaa varten vaalilautakunnan. Vuoden 2019 vaaleissa vaalilautakunnat on lähtökohtaisesti asetettava erikseen eduskuntavaaleja varten ja erikseen yhdistelmävaaleja varten. Yhdistelmävaalien vaalilautakunta asetetaan noudattaen, mitä europarlamenttivaalien vaalilautakunnan asettamisesta säädetään.

Vaalilain 15 §:n mukaan vaalilautakunnat on asetettava ”hyvissä ajoin” ennen vaaleja. Jos kunnassa osoittautuu käytännössä mahdottomaksi asettaa yhdistelmävaalien vaalilautakunnat eduskuntavaalien jälkeen sillä tavalla hyvissä ajoin kuin laissa edellytetään, ne voidaan joutua asettamaan ennen eduskuntavaaleja. Eduskuntavaalien ehdokasasettelu vahvistetaan torstaina 14.3.2019, minkä jälkeen yhdistelmävaalien vaalilautakuntien jäsenten kelpoisuuteen (ks. alla) voidaan soveltaa vuoden 2019 eduskuntavaaleja. Jos vaalilautakunnat asetetaan kuitenkin ennen 14.3.2019, jäsenten kelpoisuuteen sovelletaan vuoden 2015 eduskuntavaaleja. Jos yhdistelmävaalien vaalilautakunnat asetetaan ennen eduskuntavaaleja, ei estettä liene sille, että vaalilautakunnat asetetaan samalla kertaa sekä eduskuntavaaleihin että yhdistelmävaaleihin.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on, *mahdollisuuksien mukaan*, edustettava

- eduskuntavaaleissa niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2015) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu ja
- yhdistelmävaaleissa niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita [yhdistelmävaaleihin nähden] edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu.

Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla

- eduskuntavaaleissa eduskuntavaalien ehdokas,
- yhdistelmävaaleissa europarlamenttivaalien ehdokas eikä maakuntavaalien ehdokas.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyyssäätelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Muuta: Vaalilautakunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Vaalitoimikunta

Kunnanhallitus asettaa kuntaan yhden tai useamman vaalitoimikunnan. Vuoden 2019 vaaleissa vaalitoimikunnat on lähtökohtaisesti asetettava erikseen eduskuntavaaleja varten ja erikseen yhdistelmävaaleja varten, mutta mitä edellä todetaan tältä osin vaalilautakuntien asettamisesta, on voimassa myös vaalitoimikuntien osalta. Yhdistelmävaalien vaalitoimikunta asetetaan noudattaen, mitä europarlamenttivaalien vaalitoimikunnan asettamisesta säädetään.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on, *mahdollisuuksien mukaan*, edustettava

- eduskuntavaaleissa niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2015) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu ja
- yhdistelmävaaleissa niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita [yhdistelmävaaleihin nähden] edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu.

Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla

- eduskuntavaaleissa eduskuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi;
- yhdistelmävaaleissa europarlamenttivaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi eikä myöskään maakuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä tahansa vaalipiirissä tai maakunnassa: esimerkiksi maakunnassa A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimikunnan jäseneksi missään kunnassa.³

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyyssääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Muuta: Vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Yleisen ennakköänestyspaikan ja kotiäänestyksen vaalitoimitsija

Vaalitoimitsijat määrää kunnan keskusvaalilautakunta. Vuoden 2019 vaaleissa keskusvaalilautakunta voi määrätä vaalitoimitsijat joko erikseen, ensin eduskuntavaaleja varten ja sitten yhdistelmävaaleja varten tai siten, että eduskuntavaaleihin asetetut vaalitoimitsijat toimivat vaalitoimitsijoina myös yhdistelmävaaleissa.

³ Tämä johtuu siitä, että äänioikeutettu voi äänestää ennakkoon missä tahansa kunnassa.

Kelpoisuus: Vaalitoimitsijana ei voi olla vajaavaltainen⁴ eikä myöskään

- eduskuntavaaleissa eduskuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi;

- yhdistelmävaaleissa europarlamenttivaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi eikä myöskään maakuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä tahansa vaalipiirissä tai maakunnassa: esimerkiksi maakunnassa A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimikunnan jäseneksi missään kunnassa.⁵

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimitsijan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että vaalitoimitsijaksi määrätty voi toimia kaikissa vaalitoimitsijan tehtävissä.

Muuta: Vaalitoimitsijaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Vaaliavustaja vaalipäivän äänestyspaikalla

Kelpoisuus: Vaaliavustajana ei voi olla vajaavaltainen⁶ eikä myöskään

- eduskuntavaaleissa eduskuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi;

- yhdistelmävaaleissa europarlamenttivaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi eikä myöskään maakuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys: Vaaliavustajalla on vain yksi tehtävä eli äänestäjän avustaminen. Kelpoisuusääntelyllä on riittävästi varmistettu se, että hän tässä tehtävässään voi avustaa jokaista avustamista tarvitsevaa äänestäjää.

7. Vaalitietojärjestelmän käyttö

Vuoden 2019 vaaleissa kaikki kunnat käyttävät seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:

- 1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
- 2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsija, keskusvaalilautakunta ns. ”jätkikirjauksissa”),
- 3) tuloslaskentajärjestelmä alustavassa ääntenlaskennassa (keskusvaalilautakunta).

Vaalitietojärjestelmän käyttöä hallinnoi Oikeusrekisterikeskus (ORK), jossa on järjestelmän pääkäyttäjä sekä vaalituki (vaalituki@om.fi), joka antaa järjestelmän käytöstä tarkemmat ohjeet. Vaalitietojärjestelmän käyttöpalvelutoimittajana jatkaa Tieto Oyj.

⁴ Alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu.

⁵ Ks. alaviite 3.

⁶ Alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu.

Vaalitietojärjestelmän käyttäjähallinta perustuu ns. vahvaan tunnistamiseen eli jokaisella vaalitietojärjestelmän osajärjestelmää käyttävällä henkilöllä tulee olla suomi.fi –tunnistautumisessa toimiva tunnistautumistapa eli joko sirullinen henkilökortti, verkkopankki-tunnukset tai matkapuhelimeen liitetty henkilövarmenne (mobiilivarmenne).

Joihinkin osajärjestelmiin on presidentinvaalin jälkeen tehty joukko pienehköjä toiminnallisia parannuksia käyttäjiltä saatujen palautteiden pohjalta. Pääosin järjestelmien käyttäminen on kuitenkin samanlaista kuin edellisessä presidentinvaalissa.

Vaalitietojärjestelmän tuotantokäyttö aloitetaan maanantaina 14.1.2019, jolloin eduskuntavaalien pohjatietojärjestelmä avautuu keskusvaalilautakuntien käyttöön. Vaalituki antaa vaalitietojärjestelmän käytöstä tarkempia ohjeita, aikatauluja ja muistutuksia erikseen vaalien valmisteluperiodin aikana.

Seuraavassa kiinnitetään kuntien huomiota vielä kahteen erityiseen käyttötapaukseen.

Äänioikeustietojärjestelmän käyttäminen vaalipäivänä

Äänioikeustietojärjestelmää ("sähköinen vaaliluettelo") on käytetty vaalipäivän äänestyksessä useissa kunnissa vuodesta 2011 lukien. Viime presidentinvaalissa se oli käytössä 136 kunnassa 619 äänestysalueella. Kuntien kokemukset sähköisestä vaaliluettelosta ovat olleet pääosin myönteisiä.

Sähköistä vaaliluetteloä voidaan käyttää paperisen vaaliluettelon sijasta tai sen rinnalla. Jokaisella äänestysalueella on kuitenkin ehdottomasti oltava varalla myös paperinen vaaliluettelo.

Vuoden 2019 vaaleissa sähköisen vaaliluettelon käyttöä vaalipäivän äänestyksessä jatketaan maltillisesti, alustavan suunnitelman mukaan seuraavasti:

- Vuosien 2011-2018 vaaleissa järjestelmää käyttäneet kunnat: Järjestelmää voidaan käyttää millä tahansa kunnan päättämällä äänestysalueilla. Kunnan on kuitenkin hyvissä ajoin ennen vaaleja ilmoitettava nämä äänestysalueet vaalituelle.
- Muut kunnat: Kunta voi ilmoittaa vaalituelle kiinnostuksensa käyttää järjestelmää yhdellä äänestysalueella. Sen jälkeen vaalituki arvioi, onko kunnan mukaantulo asianmukaista vaalitietojärjestelmän kokonaisuuden käyttö huomioiden.

Oikeusministeriö ja vaalituki varaavat itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien äänestysalueiden lukumäärää. Kunta voi myös perua tekemänsä ilmoittautumisen, jos ilmenee esimerkiksi teknisiä ongelmia.

Korostettakoon vielä, että sähköisen vaaliluettelon käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on näissä vaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää pelkästään paperista vaaliluetteloä tulee jatkossakin säilymään. Näin ollen mahdollinen sähköisen vaaliluettelon käyttö ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää (ks. tämän kirjeen s. 6).

Laskentajärjestelmän käyttö alustavassa laskennassa suoraan äänestysalueelta

Alustavan laskennan tuloksia on useissa kunnissa tallennettu tuloslaskentajärjestelmään suoraan äänestysalueilta vuodesta 2014 lukien. Vuoden 2018 presidentinvaalissa suora tallennus oli käytössä 67 kunnassa 384 äänestysalueella. Kuntien kokemukset tästäkin menettelystä olivat myönteisiä.

Vuoden 2019 suoraa tallennusta aiemmin käyttäneet kunnat voivat halutessaan jatkaa samaa menettelyä ilmoittamalla aikeistaan vaalituelle. Myös muut kunnat voivat ilmoittaa vaalituelle kiinnostuksensa sanottuun menettelyyn. Tarkoitus on kuitenkin edetä tässä asiassa maltillisesti, joten muut kunnat voivat tulla mukaan näissä vaaleissa enintään yhdellä äänestysalueella. Ministeriö ja vaalituki varaavat tältäkin osin itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien kuntien ja äänestysalueiden lukumäärää ja kunnalla on myös ilmoittautumisensa perumismahdollisuus.

Menettelyä käytävillä äänestysalueilla tulee kuitenkin olla varajärjestelmänä perinteinen menettely laskentatietojen ilmoittamisesta kunnan ilmoituskeskukselle.

8. Vaalimateriaali ja vaaliohjeet

Oikeusministeriön vaalimateriaalin tilausjärjestelmä avataan keskusvaalilautakuntien käyttöön maanantaina 10.12.2018. Keskusvaalilautakunnan tulee merkitä järjestelmään kaikissa kolmessa vaalissa (eduskuntavaaleissa, europarlamenttivaaleissa ja maakuntavaaleissa) tarvitsemansa vaalimateriaali. Tilaukset on merkittävä tilausjärjestelmään viimeistään 7.1.2019.

Oikeusministeriö lähettää tilausjärjestelmän käytöstä tarkemmat ohjeet erikseen sähköpostitse.

Vaalimateriaalin jakelu keskusvaalilautakunnille suoritetaan maaliskuussa 2019 yhtenä lähetyksenä, jossa on kaikkien kolmen vaalin materiaali.

Oikeusministeriö muistuttaa kuntia siitä, että edellisten vaalien käyttämättömät äänestysliput on ehdottomasti hävitettävä. Samoin on hävitettävä kaikki ikkunattomat vaalikuoret.

Vaaliohjeet ja vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) jaetaan keskusvaalilautakunnille helmi-maaliskuussa 2019, kuitenkin niin, että VAT-ohjeet nro 1 ja 2b jaetaan kunnille jo joulukuussa 2018.

Uusien vaaliurnien tarpeesta ja vanhojen vaaliurnien kierrättämisestä oikeusministeriö lähettää erillisen sähköpostikyselyn joulukuussa 2018.

9. Vaalikoulutus

Oikeusministeriön koulutus

Oikeusministeriö järjestää kuntien keskusvaalilautakunnille kevään 2019 vaalien toimitamisesta helmikuussa 12 koulutustilaisuutta, joista yksi on ruotsinkielinen ja muut suomenkielisiä. Kaikissa tilaisuuksissa voi kuitenkin esittää kysymyksiä suomeksi ja ruotsiksi. Koulutuspäivät ja -paikat osoitteineen esitetään tämän kirjeen liitteessä 2. Kahteen tilaisuuteen voi osallistua myös Skypen välityksellä. Lisäksi oikeusministeriö laatii ensimmäisestä koulutuksesta (5.2.2019) videon, joka tulee noin kahden viikon kuluessa nähtäväksi vaalitietojärjestelmän kautta.

Koulutustilaisuuksiin osallistuminen on vapaaehtoista. Niihin ei tarvitse erikseen ilmoittautua, vaan riittää, kun osallistujat saapuvat paikalle. Koulutustilojen rajoitetusta koosta johtuen suositellaan, että kustakin kunnasta osallistuisi koulutuspäivään enintään kolme henkilöä. Osallistuminen on maksutonta, mutta toisaalta oikeusministeriö ei korvaa osallistujien matka- eikä ruokailukuluja.

Koulutuksessa käydään läpi vaaliohjeissa ja VAT-ohjeissa selostettavia asioita sekä eduskuntavaalien että yhdistelmävaalien osalta:

- kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät,
- ennakkoäänestyksen järjestäminen,
- vaalipäivän äänestyksen järjestäminen,
- vaalitietojärjestelmän käyttö:
 - äänioikeustietojärjestelmä yleisessä ennakkoäänestyspaikassa,
 - äänioikeustietojärjestelmä keskusvaalilautakunnassa ("jälkikirjaukset"),
 - äänioikeustietojärjestelmä vaalilautakunnassa ("sähköinen vaaliluettelo"),
 - tuloslaskentajärjestelmä (alustava ääntenlaskenta).

Kunnan oma koulutus

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiäänestyksen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunta voi käyttää koulutusmateriaalina esimerkiksi oikeusministeriön vaaliohjeita ja VAT-ohjeita.

Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta, jossa voi harjoitella eri osajärjestelmien käyttöä, on kuntien käytettävissä 4.2.2019 lukien.

10. Kunnille suoritettava kertakorvaus

Oikeusministeriö suorittaa kunnalle sekä eduskuntavaaleissa että europarlamenttivaaleissa vaalilain 188 §:n mukaisena kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta äänioikeutetulta kunnan asukkaalta. Molemmat korvaukset suoritetaan kunnille loppuvuodesta 2019.

Europarlamenttivaalien kanssa samanaikaisesti toimitettavista maakuntavaaleista ei suoriteta kertakorvausta.

11. Muuta

Oikeusministeriön ja vaalituen viestintä keskusvaalilautakunnille

Eduskuntavaalien ja yhdistelmävaalien valmistelun ja toimittamisen aikana oikeusministeriö ja vaalituki tulevat viestimään keskusvaalilautakunnille pääasiassa sähköpostitse. Keskusvaalilautakunnan onkin jo tässä vaiheessa syytä tarkistaa, että sillä on toimiva sähköpostiosoite. Viime presidentinvaalin aikaiset keskusvaalilautakuntien yhteystiedot on koottu sivulle <https://vaalit.fi/yhteystiedot>. Sähköpostiosoitteiden mahdolliset muutokset tulee merkitä vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmään, 14.1.2019 lukien tuotantokantaan ja sitä ennen vaalipohjaan. Mikäli kukaan kunnassa ei pääse kirjautumaan vaalitietojärjestelmään, muutokset tulee ilmoittaa vaalituen kautta (vaalituki@om.fi).

Kirjeen toimittaminen keskusvaalilautakunnalle

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

12. Lisätietoa

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä:

- www.vaalit.fi,
- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128, etunimi.j.sukunimi@om.fi,
- neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, puh. 02951 50127,
- hallitussihteeri Laura Peuraniemi, puh. 02951 50037,
- hallinnollinen avustaja Terttu Tuomi, puh. 02951 50206,
- VAT-asioissa oikeusrekisterikeskuksen (ORK) **vaalituki**, puh. 02956 65609, jossa vastaavat Anniina Tjurin, Marita Kolehmainen, Anni Vornanen, Atte Koskinen, Henrik Jaakkola, Maarika Kujanen ja Antti Kaakinen.

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@om.fi sekä vaalituki@om.fi.

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Neuvotteleva virkamies

Heini Huotarinen

- LIITTEET
- 1) Äänestyspaikkojen määräämisestä
 - 2) Vaalikoulutukset 2019
 - 3) Eräitä määräaikoja vuoden 2019 eduskuntavaaleissa
 - 4) Eräitä määräaikoja vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa ja maakuntavaaleissa

TIEDOKSI: Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö / kuntaosasto
Väestörekisterikeskus
Suomen Kuntaliitto

LIITE 1:

ÄÄNESTYSPAIKKOJEN MÄÄRÄÄMISESTÄ

1. Yleiset ennakkoäänestyspaikat

Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja määritessään kunnan tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Ennakkoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on ehdottomasti huolehdittava siitä, että yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja on kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta ennakkoon äänestäminen olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Kuitenkin myös taajamien ulkopuolella asuville on järjestettävä asianmukaiset ennakkoäänestysmahdollisuudet.

Ennakkoäänestyspaikan on oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät tulevat sinne mieluusti.

Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on saatu mm.

- postikonttoreista,
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulatiloista,
- kunnantaloista ja muista kunnan virastoista,
- eri oppilaitoksista,
- kunnan palvelukeskuksista ja
- yhteispalvelupisteistä sekä
- liikkuvista äänestyspaikoista eli äänestysbuseista ja yhteysaluksista ja vastaavista.

Yksi esimerkki uudelta ratkaisulta on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaaliiin perustettu yleinen ennakkoäänestyspaikka.

Yleistä ennakkoäänestyspaikkaa ei saa sijoittaa sellaiseen paikkaan, johon kaikilla äänioikeutetuilla ei ole pääsyä. Tällaisia paikkoja saattavat olla esimerkiksi varuskunta-alueet.

Ennakkoäänestyspaikkojen esteettömyys

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan vammaisten käyttämille kulkuvälineille on pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Äänestyspaikalla mahdollisesti olevat kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luis-kalla, että rollaattoria tai sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävä pääsee esteettä äänestystilaan. Pyörätuolia käyttäviä varten tulisi myös olla äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai pöydälle asetettava irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden näkemättä täyttää äänestyslippunsa. Aiemmissa vaaleissa esteettömyydessä mahdollisesti havaitut puutteet tulee pyrkiä korjaamaan. Oikeusministeriön vaaliohjeissa tulee olemaan tarkempaa ohjeistusta esteettömyyden käytännön toteuttamisesta.

Järjestyksenpidon ja vaalimainontakiellon huomioiminen

Ennakkoäänestyspaikan on sekä tiloiltaan että sijainniltaan sovittava tarkoitukseensa myös järjestyksenpidon kannalta. Vaalilain 56 §:n 1 momentissa on säädetty järjestyksestä ennakkoäänestyspaikassa ja siihen liittyen niin sanotusta vaalimainontakiellosta. Käytännön syistä vaalimainontakiellon ulottuvuus voi eräissä ennakkoäänestyspaikoissa olla alueellisesti rajatumpi kuin yleensä vaalipäivänä äänestysalueen äänestyspaikassa. Mikäli ennakkoäänestyspaikka perustetaan esimerkiksi kauppakeskukseen, kunnan keskusvaalilautakunnan on tarvittaessa etukäteen oltava yhteydessä kauppakeskuksen johtoon ja varmistauduttava siitä, että ennakkoäänestys otetaan asianmukaisesti huomioon kauppakeskuksen muussa toiminnassa. Tällöin yhtenä vaalimainontakiellon ulottuvuutta koskevana vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sitä, että vaalikampanjointi ja vaalimainonta eivät saa näkyä tai kuulua ennakkoäänestyspaikkaan eikä sen ulko-ovelle/sisäänkäyntiin.

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten (vaalilain 56 § 2 mom.). Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Usein ruuhkat syntyvät siitä, että ennakkoäänestyspaikka on sijoitettu sellaiseen tilaan, johon mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Ennakkoäänestyksessä aikaa ei yleensä vie äänestäjän käynti äänestyskopissa, vaan sen jälkeinen asiointi vaalitoimitsijan kanssa (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, lähetekirje laaditaan ja allekirjoitetaan, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tuleekin huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen

tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Paloturvallisuus

Ennakkoäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä. Poistumisteiden opasteita ei saa peittää. Järjestelyjen asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Ennakkoäänestyspaikan aukiolopäivät ja -kellonajat

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ennakkoäänestysajanjakson päivänä. Tällaisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi on mahdollista perustaa kunnan eri alueille ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat auki vähemmän kuin seitsemän päivää.

Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka.

Viimeisimmissä vaaleissa on monissa kunnissa maaseudulla pyritty turvaamaan äänestysmahdollisuuksia perustamalla kirkonkylän lisäksi myös pienempiin kyliin yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat avoinna lyhyehkön ajan liikkuvan ennakkoäänestyspaikan tavoin. Esimerkiksi eräässä kunnassa viimeisissä vaaleissa aikaisemman kirkonkylällä sijaitsevan yleisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi kunta on perustanut eri kylille yhteensä kahdeksan lyhyen aukioloajan yleistä ennakkoäänestyspaikkaa.

Mahdollisimman pysyvät ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samoina vaaleista toiseen. Näin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät, missä äänestyspaikka on. Paikkojen lopettaminen tai siirtäminen taikka niiden vakiintuneiden aukioloaikojen muuttaminen ilman pakottavaa syytä saattaa aiheuttaa epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa.

Tehokas tiedotus

Kunnan on tehokkaasti tiedotettava kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Käytännössä asian voi hoitaa kuulutuksin, julkaisemalla

tiedot kunnan kotisivuilla, julisteilla kadunvarsimainostelineissä, sanomalehti-ilmoittelulla, sanomalehtijutuilla, koteihin jaettavilla tiedotteilla, kunnan kotisivuilla jne. Paikallisille tiedotusvälineille tulisi lähettää luettelo ennakoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Edellisten vaalien tapaan kullekin äänioikeutetulle lähetettävään ilmoituskorttiin liitetään äänestyspaikkarekisteristä koottava luettelo hänen oman vaalipiirinsä yleisistä ennakoäänestyspaikoista.

Tehokas opastus äänestystilaan

Opastus ennakoäänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluihin ja viitoituksiin. Erityisesti silloin, kun ennakoäänestyspaikka on sellaisessa tilassa, jonka läheisyydessä tai ympärillä on paljon muutakin toimintaa (esimerkiksi kauppakeskuksessa), tulee selkeään opastukseen kiinnittää huomiota.

Miten liikkuva ennakoäänestyspaikka käytännössä toteutetaan?

Liikkuva ennakoäänestyspaikka voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: rakennetaan äänestystila bussiin tai vastaavaan kulkuneuvoon, suunnitellaan päivittäinen reitti kellonaikoihin, tiedotetaan tehokkaasti bussin pysähdyspaikoista ja aikatauluista, minkä jälkeen toteutetaan reitti ja suoritetaan äänestys. Bussin jokainen pysähdyspaikka on tallennettava osoitteineen ja kellonaikoihin vaalitietojärjestelmään sisältyvään äänestyspaikkarekisteriin. Kunnan sisäinen tiedottaminen liikkuvan ennakoäänestyspaikan pysähdyspaikoista on tärkeää siksikin, että äänestäjille postitettavan ilmoituskortin liitteessä niitä ei erikseen mainita.

2. Vaalipäivän äänestyspaikat

Vaalipäivän äänestyspaikkoja määritessään kunnan tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

-Äänestyspaikan tulee pääsääntöisesti olla äänestysalueella, mutta erityisistä syistä se voidaan sijoittaa äänestysalueen tai kunnankin ulkopuolelle, jollei siitä aiheudu äänestäjille kohtuutonta haittaa;

-Eduskunnan oikeusasiamies katsoi ratkaisussaan 3.3.1999 (dnro 2009/4/96), että vaalipäivän äänestyspaikkana käytettävän huoneiston sopivuutta harkittaessa tulisi yhtenä näkökohtana ottaa huomioon myös huoneiston aatteellinen luonne ja käyttötarkoitus. Kansalaisten yhdenvertaisuuden ja julkisen vallan puolueettomuuden näkökulmasta tulisi olla pyrkimyksenä, että vaalihuoneistot ovat aatteellisilta kytkennöiltään mahdollisimman neutraaleja. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies puolestaan totesi ratkaisussaan 30.10.2013 (dnro 4607/4/12), että demokratian asianmukainen toteutuminen edellyttää, että äänestäjät voivat vaalipäivänä käyttää äänioikeuttaan mahdollisimman puolueettomassa tilassa. Merkittävää painoarvoa ei kuitenkaan tulisi antaa sille seikalle, mikä taho omistaa

äänestystilan. Merkittävämpänä perusteena on pidettävä tilan sopivuutta arvioitaessa sen käyttötarkoitusta ja varustelua;

-Varsinaisen äänestyshuoneen lisäksi äänestyspaikassa tulee olla odotustilaa. Jollei erillistä odotushuonetta ole käytettävissä, on erityinen paikka äänestyshuoneen vieressä sopivalla tavalla erotettava niin, että äänestäjät voivat siitä suoraan siirtyä äänestyshuoneeseen. Tämä paikka on voitava sulkea siten, että pääsy sinne estetään muilta kuin niiltä äänestäjiltä, jotka ovat saapuneet ennen kello 20;

-Äänestyspaikan esteettömyyden, järjestyksenpidon, opastuksen sekä paloturvallisuuden osalta viitataan siihen, mitä edellä ennakoäänestyspaikkojen osalta todetaan.

VAALIKOULUTUKSET 2019

Kaikki koulutustilaisuudet alkavat klo 9 ja päättyvät noin klo 15.30.

Koulutuksen sisältö on sama kaikissa tilaisuuksissa ja niihin voi osallistua myös muussa kuin omassa vaalipiirissä.

1. Helsingin vaalipiiri ja Uudenmaan vaalipiiri

Aika: Tiistai 5.2.2019
Paikka: Tiedekeskus Heureka / Auditorio
Osoite: Tiedepuisto 1, 01300 VANTAA

2. Varsinais-Suomen vaalipiiri

Aika: Tiistai 12.2.2019
Paikka: Kokouskeskus Mauno / Presidentti-auditorio
Osoite: BioCity, Tykistökatu 6, 20520 TURKU

3. Satakunnan vaalipiiri

Aika: Maanantai 11.2.2019
Paikka: Porin kaupungintalo / Valtuustosali
Osoite: Hallituskatu 12, 28100 PORI

4. Hämeen vaalipiiri

- osallistumismahdollisuus myös Skypen välityksellä (tarkemmat osallistumisohjeet annetaan myöhemmin erikseen)

Aika: Perjantai 15.2.2019
Paikka: Kulttuuri- ja kongressikeskus Verkatehdas / Kokoushuone 1
Osoite: Paasikiventie 2, 13200 HÄMEENLINNA

5. Pirkanmaan vaalipiiri

- osallistumismahdollisuus myös Skypen välityksellä (tarkemmat osallistumisohjeet annetaan myöhemmin erikseen)

Aika: Perjantai 8.2.2019
Paikka: Tampere-talo / Sonaatti 1
Osoite: Yliopistonkatu 55, 33100 TAMPERE

6. Kaakkois-Suomen vaalipiiri

Aika: Perjantai 22.2.2019
Paikka: Mikkelin kaupungintalo / Valtuustosali
Osoite: Raatihuoneenkatu 8-10, 50100 MIKKELI

7. Savo-Karjalan vaalipiiri

Aika: Torstai 21.2.2019
Paikka: Kuopion valtuustotalo
Osoite: Suokatu 42, 70100 KUOPIO (käynti pääovista)

8. Vaasan vaalipiiri

Suomenkielinen:

Aika: Maanantai 18.2.2019
Paikka: Original Sokos Hotel Royal Vaasa / Wickström
Osoite: Hovioikeudenpuistikko 18, 65100 VAASA

Ruotsinkielinen:

Aika: Tiistai 19.2.2019
Paikka: Original Sokos Hotel Royal Vaasa / Wickström
Osoite: Hovioikeudenpuistikko 18, 65100 VAASA

9. Keski-Suomen vaalipiiri

Aika: Torstai 14.2.2019
Paikka: Cygnaeustalo, 2. krs / Anni ja Helmi
Osoite: Cygnaeuksenkatu 1, 40100 JYVÄSKYLÄ

10. Oulun vaalipiiri

Aika: Torstai 14.2.2019
Paikka: Sokos Hotel Arinan kokoustilat, Kauppakeskus Valkea, 4. krs / Valkea 1-2
Osoite: Isokatu 25, 90100 OULU

11. Lapin vaalipiiri

Aika: Perjantai 15.2.2019
Paikka: Santa's Hotel Santa Claus / Koulutustila
Osoite: Korkalonkatu 29, 96200 ROVANIEMI

Koulutustilaisuudessa ei jaeta kirjallista materiaalia. Otathan mukaan omat muistiinpanovälineet ja vaaliohjeen nro 1.

Eräitä määräaikoja vuoden 2019 eduskuntavaaleissa

Vaalipäivä 14.4.2019

Ajankohta	⁷	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki
Kesä 2017		Valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 § 1 ja 3 mom.
Huhtikuu 2018 viimeistään		Valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen maistraatille	8 § 1 ja 2 mom.
14.10.2018 aikaisintaan		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien eduskuntavaalien vaalikampanjan toteuttamiskulujen aiheutuminen alkaa	⁸
14.10.2018		Puolue	Eduskuntavaalien kampanja-aika alkaa	⁹
Marraskuu 2018 (hyvissä ajoin)		Valtioneuvosto	Kansanedustajien paikkojen jako vaalipiirien kesken [väestötietojärjestelmässä 31.10.2018 olevien tietojen mukaan]	6 §
Hyvissä ajoin		Aluehallintovirasto	Vaalipiirilautakuntien asettaminen	11 § 1 ja 2 mom.
Hyvissä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus eduskuntavaaleissa ennakkoäänestyspaikkoina olevista Suomen edustustoista ja niiden toimipaikoista	9 § 1 mom. 2) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista päättäminen	9 § 1 mom. 1) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Ennakkoäänestyspaikkoina olevien sosiaalihuollon toimintayksiköiden määrääminen	9 § 1 mom. 3) kohta

⁷ Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

⁸ L ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

⁹ Puoluelaki (683/2010) 8 § 3 mom.

Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	15 §
Maanantai 14.1. aikaisintaan		Äänioikeutettu	Kirjeäänestysasiakirjojen tilaaminen alkaa	66 c §
Viipymättä kirjeäänestysasiakirjatilauksen vastaanoton jälkeen		Oikeusministeriö	Kirjeäänestysasiakirjojen lähettäminen asiakirjat tilanneille	66 c § 4 mom.
Perjantai 25.1.2019 klo 12 viimeistään		Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmän kautta	13 § 4 mom.
Perjantai 25.1.2019 klo 12 viimeistään ¹⁰		Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakoäänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmän kautta	9 § 4 mom.
Perjantai 25.1.2019 klo 12 viimeistään		Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmän kautta	9 § 4 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista	49 § 1 mom. ja 67 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaäänestystä varten	17 § 2 mom.

¹⁰ Vaalilain mukainen viimeinen ajankohta olisi perjantai 22.2.2019, mutta oikeusministeriön kirjeestä 1.10.2018 VN/4971/2018 ilmenevästä syystä (jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen) johtuen ilmoitukset tulee tehdä viimeistään 25.1.2019.

Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakköäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä	49 § 3 mom.
Perjantai 22.2.2019 klo 24	51.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin tietojen määräytyminen	18 § 2 ja 3 mom.
Maanantai 25.2.2019 viimeistään	48.	Vaalipiirilautakunta	Päätös ehdokashakemusten vastaanottojärjestelyistä Päätöksestä on laadittava kuulutus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille, pantava nähtäville vaalipiirilautakunnan kokoushuoneistossa ja julkaistava virallisessa lehdessä	34 §
Maanantai 25.2.2019 viimeistään	48.	Oikeusministeriö	Puolurekisteriin merkittyjen puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen vaalipiirilautakunnille	32 §
Maanantai 25.2.2019 viimeistään	48.	Puolue	Vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä ilmoittaminen vaalipiirilautakunnalle	120 § 4 mom.
Keskiviikko 27.2.2019 viimeistään	46.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterin perustaminen	18 § 1 mom.
Maanantai 4.3.2019	41.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin nähtävänäpidon aloittaminen maistraateissa ja mahdollisissa muissa Väestörekisterikeskuksen määräämissä paikoissa	23 § 1 mom.
Tiistai 5.3.2019 ennen kello 16	40.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislitasta annettava vaalipiirilautakunnalle	121 §, 123 § ja 125 § 1 mom.
Maanantai 11.3.2019	34.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille Puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrääminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten	36 § 37 §

Keskiviikko 13.3.2019 ennen kello 16	32.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemuksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen oikaiseminen ja täydentäminen tarvittaessa	38 §
Keskiviikko 13.3.2019 kello 16 jälkeen	32.	Vaalipiirilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset vaaliliittoja ja yhteislistoja koskevien ilmoitusten johdosta	39 §
Torstai 14.3.2019 ennen kello 12	31.	Vaaliasiamies	Puolueen tai valitsijayhdistyksen, jonka ilmoitusta vaaliliittoon tai yhteislistaan liittymisestä ei ole hyväksytty, ehdokashakemuksen peruutus	40 § 2 mom.
Torstai 14.3.2019 ennen ehdokaslistojen yhdistelmän laatimista	31.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävät päätökset ehdokkaan jättämisestä pois ehdokaslistojen yhdistelmästä tai ehdokashakemuksen peruutuksen johdosta	40 §
Torstai 14.3.2019 viimeistään klo 16 aloitettavassa kokouksessa	31.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 §
Ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen		Vaalipiirilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmien jakelu	44 §
Torstai 14.3.2019	31.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokkaista ehdokaslistojen yhdistelmässä olevien tietojen sekä lisäksi iän vaalipäivänä ja henkilötunnuksen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom.
Torstai 14.3.2019 aikaisintaan	31.	Kirjeitse äänestävä	Kirjeitse äänestäminen alkaa	66 d § 1 mom.
Ehdokaslistojen laatimisen jälkeen		Ehdokas	Vapaaehtoisen ennakoilmoituksen toimittaminen Valtiontalouden tarkastusvirastolle vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista	¹¹
Torstai 21.3.2019 viimeistään	24.	Väestörekisterikeskus	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa	21 § 4 mom.

¹¹ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 §

Keskiviikko 27.3.2019	18.	Vaalitoimitsija	Ennakoäänestys voidaan aloittaa suomalaisessa laivassa	47 § 1 mom.
Perjantai 29.3.2019 ennen kello 16	16.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen maistraatille	24 § 1 mom.
Maanantai 1.4.2019 viimeistään	13.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen	25 § 1 mom.
Viipymättä maistraatin päätöksen jälkeen		Maistraatti	Oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen antaminen tiedoksi asianosaisille ja, jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, ilmoituskortin lähettäminen	25 § 2 mom.
Tiistai 2.4.2019	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin	25 § 1 mom.
Tiistai 2.4.2019	12.	Väestörekisterikeskus/maistraatti	Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin itseoikaisuna tekemän päätöksen johdosta äänioikeusrekisteristä oikeudettomasti pois jääneen henkilön lisääminen äänioikeusrekisteriin, tai rekisteriin oikeudettomasti otetun henkilön merkitseminen siihen äänioikeutta vailla olevaksi, taikka rekisterissä olevan virheellisen merkinnän korjaaminen	26 § 1 mom.
Viipymättä		Väestörekisterikeskus/maistraatti	Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin itseoikaisuna tehdyn päätöksen toimittaminen tiedoksi asianosaiselle ja ilmoituskortin lähettäminen	26 § 2 mom. ja 25 § 2 mom. 26 § 3 mom.
Viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta, ja valitus Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin päätöksestä, jolla henkilö on 26 §:n 2 momentin nojalla on merkitty äänioikeusrekisteriin äänioikeutta vailla olevaksi	27 § 1 mom.

Tiistai 2.4.2019 klo 12 lukien	12.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28 § 1 mom.
Tiistai 2.4.2019 ennen kello 16 viimeistään	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa kotiäänestyksen	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55 §
Keskiviikko 3.4.2019	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen aloittaminen kotimaassa ja Suomen edustustoissa sekä kotiäänestyksen aloittaminen	47 § 1 mom.
Lauantai 6.4.2019	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakkoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47 § 1 mom.
Tiistai 9.4.2019	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen lopettaminen kotimaassa ja kotiäänestyksen lopettaminen	47 § 1 mom.
Keskiviikko 10.4.2019 kello 18 alkaen ¹²	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen kuntien keskusvaalilautakunnille	71 § 1 mom.
Perjantai 12.4.2019 ennen klo 19	2.	Kirjeitse äänestävä	Kirjeäänestysasiakirjojen oltava perillä asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnassa	66 e § 3 mom.
Perjantai 12.4.2019 kello 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että perjantaina 12.4.2019 ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään käsitellä Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että perjantaina 12.4.2019 ennen klo 19 saapuneet kirjeäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	63 § 1 mom. 66 g § 1 mom.
Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen		Keskusvaalilautakunta	Kirjeäänestyksessä annettujen äänestyslippujen uudelleen leimaaminen ja kuorittaminen	66 g § 3 mom.

¹² Tulostamisen valmistelujen vuoksi äänioikeusrekisteri suljetaan käyttäjiltä tuntia ennen vaalilain 71 § 1 momentissa säädettyä määräaika.

Lauantai 13.4.2019 viimeistään	1.	Ehdokas	Vapaaehtoisen ennakoilmoituksen toimittaminen Valtiontalouden tarkastusvirastolle vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista	¹³
Sunnuntai 14.4.2019 kello 9–20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 §, 107 § 1 mom. ja 189 § 1 mom.
Sunnuntai 14.4.2019 aikaisintaan kello 15 tai erityisestä syystä kello 12	VP	Vaalipiirilautakunta	Ennakoäänten ja kirjeäänten laskeminen	86 § 1 mom.
Sunnuntai 14.4.2019 kello 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §
Maanantai 15.4.2019 viimeistään kello 12	1.	Vaalipiirilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	87 § 1 mom.
Keskiviikko 17.4.2019 viimeistään kello 18 aloitettavassa kokouksessa	3.	Vaalipiirilautakunta	Vaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen, valtakirjojen laatiminen ja toimittaminen eduskuntaan annettavaksi valituille sekä tiedottaminen vaalien tuloksesta	94 §
Sunnuntai 28.4.2019 viimeistään		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien eduskuntavaalien vaalikampanjan toteuttamiskulujen aiheutuminen päättyy	¹⁴
Sunnuntai 28.4.2019 viimeistään		Puolue	Eduskuntavaalien kampanja-aika päättyy	¹⁵
Vaalien tuloksen tultua lainvoimaiseksi		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä	29 § 3 mom.
Arkistotulosteiden ottamisen jälkeen		Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom.
Maanantai 17.6.2019 viimeistään		Kansanedustaja ja varaedustaja	Vaalirahoitusilmoituksen tekeminen Valtiontalouden tarkastusvirastolle	¹⁶

¹³ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 §.

¹⁴ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 2 § 1 mom.

¹⁵ Puoluelaki 8 § 3 mom.

¹⁶ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §.

Viimeistään 31.12.2019 ja vaalikauden kaikkina vuosina tarvittaessa		Kansanedustaja ja varaedustaja (tarvittaessa)	Jälki-ilmoituksen toimittaminen vaalirahoituksesta Valtiontalouden tarkastusvirastolle	17
---	--	---	--	----

¹⁷ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 a §.

Eräitä määräaikoja vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa (EPV) ja maakuntavaaleissa (MKV)

Vaalipäivä 26.5.2019

Maakuntavaalien osalta perustuu HE 15/2017 vp ym. mukaiseen lakiehdotukseen

Ajankohta	¹⁸	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki
Kesä 2017		Valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 § 1 ja 3 mom.
Huhtikuu 2018		Valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen maistraatille	8 § 1 ja 2 mom.
Keskiviikko 26.11.2018 aikaisintaan		Europarlamenttivaalien ehdokas	Vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteutumiskulujen aiheutuminen voi alkaa	¹⁹
Keskiviikko 26.11.2018		Puolue europarlamenttivaaleissa	Europarlamenttivaalien kampanja-aika alkaa	²⁰
Maakuntauudistusta koskevan lainsäädännön tultua voimaan		Maakunnan liiton hallitus	Maakuntavaalilautakunnan asettaminen	²¹
Maakuntauudistusta koskevan lainsäädännön tultua voimaan		Maakuntavaalien ehdokas	Vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteuttamiskulujen aiheutuminen voi alkaa	²²
Maakuntavaaleja koskevan lainsäädännön tultua voimaan		Puolue maakuntavaaleissa	Maakuntavaalien kampanja-aika alkaa	²³
Maanantai 31.12.2018		Väestörekisterikeskus	Väestötietojärjestelmässä 31.12. olevat maakuntien asukasluvut valittavien valtuutettujen määrää varten	

¹⁸ Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

¹⁹ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

²⁰ Puoluelaki (10/1969) 8 § 3 mom.

²¹ Maakuntauudistuksen voimaantulolaki 12 § (eduskunnan käsittelyssä)

²² Maakuntauudistuksen voimaantulolaki 12 § (eduskunnan käsittelyssä) ja laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

²³ Maakuntauudistuksen voimaantulolaki 12 § (eduskunnan käsittelyssä) ja puoluelaki (10/1969) 8 § 3 mom.

Hyvässä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus ennakoäänestyspaik- koina olevista Suomen edustus- toista ja niiden toimipaikoista sekä maakuntavaalien ennako- äänestyspaikoista Ahvenan- maan maakunnassa	9 § 1 mom. 2) kohta
Hyvässä ajoin		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä en- nakoäänestyspaikoista päättä- minen	9 § 1 mom. 1) kohta
Hyvässä ajoin		Kunnanhallitus	Ennakoäänestyspaikkoina ole- vien sosiaalihuollon toimintayk- siköiden määrääminen	9 § 1 mom. 3) kohta
Hyvässä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9 § 3 mom.
Hyvässä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimi- kuntien asettaminen	15 §
Tiistai 26.2.2019 aikaisintaan		Äänioikeutettu	Kirjeäänestysasiakirjojen tilaa- minen alkaa	66 c §
Viipymättä kirjeään- estysasiakirjatilauksen vastaanoton jälkeen		Oikeusministeriö	Kirjeäänestysasiakirjojen lähet- täminen asiakirjat tilanneille	66 c § 4 mom.
Hyvässä ajoin		Väestörekisterikeskus	Tiedottaminen äänioikeuden edellytykset täyttävälle EU:n muun jäsenvaltion kansalaisille äänioikeudesta ja vaalikelpoi- suudesta europarlamentti- ja maakuntavaaleissa	22 §
Torstai 7.3.2019 ennen klo 16 viimeistään	80.	Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen	Ilmoitus maistraatille siitä, että haluaa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suo- messä tai aikaisemmin tehdyn ilmoituksen peruutus	18 § 5 mom.
Viipymättä 7.3.2019 jäl- keen		Väestörekisterikeskus	Ilmoitus Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomai- selle niistä kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetuista kansalaisista, jotka ovat ilmoittaneet halua- vansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa	162 §

Perjantai 8.3.2019 klo 12 viimeistään		Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	13 § 4 mom.
Perjantai 8.3.2019 klo 12 viimeistään		Maakuntavaalilautakunta	Maakuntavaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	12 a § 2 mom.
Perjantai 8.3.2019 klo 12 viimeistään	²⁴	Kunnanhallitus/Keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	9 § 4 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaäänestykseen	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä	49 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista	49 § 1 ja 67 § 3 mom.
Torstai 4.4.2019 ennen klo 16 viimeistään	52.	EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa oleva ja tämän perheenjäsen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on asuinpaikka maakuntaan kuuluvassa kunnassa	Kirjallinen ilmoitus maistraatille halukkuudesta käyttää äänioikeutta maakuntavaaleissa	²⁵

²⁴ Vaalilain mukainen viimeinen ajankohta olisi perjantai 5.4.2019, mutta oikeusministeriön kirjeestä 1.10.2018 VN/4971/2018 ilmenevästä syystä (jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen) johtuen ilmoitukset tulee tehdä viimeistään 8.3.2019.

²⁵ Maakuntalaki 22 § 2 mom. (eduskunnan käsittelyssä)

Perjantai 5.4.2019 klo 24	51.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin tietojen määräytyminen	18 § 2 ja 3 mom. sekä 19 § 2 mom. (EPV)
Maanantai 8.4.2019 viimeistään	48.	Oikeusministeriö	Puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen europarlamenttivaalien osalta Helsingin vaalipiirilautakunnalle ja maakuntavaalien osalta maakuntavaalilautakunnille	32 § ja 31 §
Maanantai 8.4.2019 viimeistään	48.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Määräys ehdokashakemusten vastaanottomenettelystä ja kuulutus siitä	34 §
Maanantai 8.4.2019	48.	Puolue	Ilmoitus puolueen vaaliasiamiehestä ja hänen varamiehestään (nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot) Helsingin vaalipiirilautakunnalle	170 § 4 mom.
Maanantai 8.4.2019 viimeistään	48.	Maakuntavaalilautakunta	Määräys ehdokashakemusten vastaanoton järjestelyistä ja kuulutus siitä	34 §
Voidaan antaa samalla			Kuulutus siitä, kuinka monta valtuutettua valitaan	143 b §
Keskiviikko 10.4.2019 viimeistään	46.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterin perustaminen	18 § 1 mom. ja 19 § 2 mom.
Maanantai 15.4.2019	41.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin nähtävilläpidon aloittaminen maistraateissa ja muissa Väestörekisterikeskuksen määräämissä paikoissa	23 § 1 mom.
Tiistai 16.4.2019 ennen klo 16 viimeistään	40.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislisistä annettava Helsingin vaalipiirilautakunnalle europarlamenttivaalien osalta ²⁶	171, 173 ja 175 §

²⁶ Eduskunnalle on tarkoitus antaa lokakuussa 2018 vaalilain muuttamista koskeva hallituksen esitys, jossa tätä päivämäärää ehdotetaan siirrettäväksi kaksi päivää myöhemmäksi

			Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislistasta annettava maakuntavaalilautakunnalle maakuntavaalien osalta	143 g §
Viipymättä		Helsingin vaalipiirilautakunta	Ilmoitus Väestökisterikeskuskelle EU:n muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta	177 §
Viipymättä		Väestökisterikeskus	Ilmoitus EU:n muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta tämän kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle	177 §
Viipymättä		Väestökisterikeskus	Ilmoitus Helsingin vaalipiirilautakunnalle Suomessa vaalikelpoisen henkilön asettumisesta ehdokkaaksi Euroopan unionin muussa jäsenvaltiossa samoissa vaaleissa	176 §
Tiistai 23.4.2019	33.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille Puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrittäminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten	35–37 § sekä 189 § 2 mom.
Tiistai 23.4.2019	33.	Maakuntavaalilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille Puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrittäminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten	35–37 § ja 189 § 2 mom.
Keskiviikko 24.4.2019 ennen klo 16	32.	Vaaliasiamies	Tarvittaessa oikaisut ja täydennykset ehdokashakemuksiin ja niihin liitettyihin asiakirjoihin	38 §

Keskiviikko 24.4.2019	32.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset ehdokashakemusten johdosta	39 §
Keskiviikko 24.4.2019	32.	Maakuntavaalilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset ehdokashakemusten johdosta	39 §
Torstai 25.4.2019 ennen klo 12	31.	Vaaliasiamies	Sellaisen puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokashakemusten peruutus, jonka ilmoitusta vaaliliittoon tai yhteislistaan ei ole hyväksytty	40 § 2
Torstai 25.4.2019 ennen ehdokaslistojen yhdistelmän laatimista	31.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Mahdollinen ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävä päätös siitä, että ehdokasta ei oteta ehdokaslistojen yhdistelmään	40 §
Torstai 25.4.2019 ennen ehdokaslistojen yhdistelmän laatimista	31.	Maakuntavaalilautakunta	Mahdollinen ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävä päätös siitä, että ehdokasta ei oteta ehdokaslistojen yhdistelmään	40 §
Torstai 25.4.2019	31.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Europarlamenttivaalien ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 §
Ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen		Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmien jakelu	44 §
Torstai 25.4.2019	31.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokastietojen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom.
Torstai 25.4.2019	31.	Maakuntavaalilautakunta	Maakuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 §
Ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen		Maakuntavaalilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmien jakelu	44 §
Torstai 25.4.2019	31.	Maakuntavaalilautakunta	Ehdokastietojen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom.

Torstai 25.4.2019	31.	Kirjeitse äänestävä	Kirjeitse äänestäminen alkaa	66 d § 1 mom.
Torstai 25.4.2019 aikaisintaan ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen	31.	Ehdokas	Vapaaehtoinen ennakoilmoitus vaalirahoituksesta Valtiontalouden tarkastusvirastolle	²⁷
Torstai 2.5.2019 viimeistään	24.	Väestörekisterikeskus	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka Väestörekisterikeskus merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi	21 § 4 mom. 21 § 4 mom. ja 26 § 5 mom.
Keskiviikko 8.5.2019	18.	Vaalitoimitsija	Ennakoäänestys voidaan aloittaa suomalaisessa laivassa	47 § 1 mom.
Perjantai 10.5.2019 ennen klo 16 viimeistään	16.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen maistraatille	24 § 1 mom.
Maanantai 13.4.2019	13.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen	25 § 1 mom.
Viipymättä maistraatin päätöksen jälkeen		Maistraatti	Oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen antaminen tiedoksi asianosaisille ja, jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, ilmoituskortin lähettäminen	25 § 2 mom.
Tiistai 14.5.2019 ennen klo 12 viimeistään	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin	25 § 1 mom.
Tiistai 14.5.2019 ennen klo 12 viimeistään	12.	Väestörekisterikeskus/ maistraatti	Mahdollinen itseoikaisu ja siitä johtuva merkintä äänioikeusrekisteriin	26 § 1 mom. ja 5 mom. (EPV)
Viipymättä		Väestörekisterikeskus/ maistraatti	Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin itseoikaisuna tehdyn päätöksen toimittaminen	26 § 2 mom. ja 25 § 2 mom.

²⁷ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 § 1 mom.

			tiedoksi asianosaiselle ja ilmoituskortin lähettäminen	26 § 3 mom.
Viimeistään 7. päivänä tiedoksisaannista tai siitä päivästä, jolloin päätös on julkaistu virallisessa lehdessä		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta ja valitus Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin päätöksestä, jolla henkilö on 26 §:n nojalla merkitty äänioikeusrekisteriin äänioikeutta vailla olevaksi	27 § 1 mom.
Tiistai 14.5.2019 klo 12 lukien	12.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28 § 1 mom.
Tiistai 14.5.2019 ennen klo 16 viimeistään	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa äänestää kotiaänestyksessä	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55 § 1 mom.
Keskiviikko 15.5.2019	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakoäänestyksen aloittaminen kotimaassa ja Suomen edustustoissa sekä kotiaänestyksen alkaminen	47 § 1 mom.
Lauantai 18.5.2019	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47 § 1 mom.
Tiistai 21.5.2019	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakoäänestyksen lopettaminen kotimaassa ja kotiaänestyksen lopettaminen	47 § 1 mom.
Keskiviikko 22.5.2019 klo 18 alkaen ²⁸	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen keskusvaalilautakunnille	71 § 1 mom.
Perjantai 24.5.2019 ennen klo 19	2.	Kirjeitse äänestävä	Kirjeäänestysasiakirjojen oltava perillä asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnassa	66 e § 3 mom.
Perjantai 24.5.2019 klo 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että ennen kello 19 saapuneet ennakoäänestysasiakirjat ehditään käsitellä Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että perjantaina	63 § 1 mom. 66 g § 1 mom.

²⁸ Tulostamisen valmistelujen vuoksi äänioikeusrekisteri suljetaan käyttäjiltä tuntia ennen vaalilain 71 § 1 momentissa säädettyä määräaika.

			12.4.2019 ennen klo 19 saapuneet kirjeäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	
Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen		Keskusvaalilautakunta	Kirjeäänestyksessä annettujen äänestyslippujen uudelleen leimaaminen ja kuorittaminen	66 g § 3 mom.
Lauantai 25.5.2019	1.	Ehdokas	Vapaaehtoisen ennakoilmoituksen toimittaminen Valtiontalouden tarkastusvirastolle vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista	²⁹
Sunnuntai 26.5.2019 klo 9–20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 § ³⁰
Sunnuntai 26.5.2019 aikaisintaan klo 15 tai erityisestä syystä aikaisintaan kello 12	VP	Vaalipiirilautakunta (EPV)/keskusvaalilautakunta (MKV)	Ennakoäänten ja kirjeäänten laskeminen	86 § 1 mom.
Sunnuntai 26.5.2019 klo 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §
Maanantai 27.5.2019 viimeistään klo 12	1.	Vaalipiirilautakunta (EPV)/keskusvaalilautakunta (MKV)	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	87 § 1 mom.
Keskiviikko 29.5.2019 viimeistään klo 18 aloitettavassa kokouksessa	3.	Vaalipiirilautakunta	Europarlamenttivaalien tuloksen vahvistaminen ja äänimäärien sekä äänten ilmoittaminen viipymättä Helsingin vaalipiirilautakunnalle	178 §
Keskiviikko 29.5.2019 viipymättä em. ilmoituksen jälkeen		Helsingin vaalipiirilautakunta	Europarlamenttivaalien koko maan tuloksen vahvistaminen, tuloksen ilmoittamisen oikeusministeriölle, tuloksen kuuluttaminen ja valtakirjan toimittaminen valituille	179, 181 ja 182 §
Keskiviikko 29.5.2019 viimeistään klo 18 aloitettavassa kokouksessa	3.	Keskusvaalilautakunta	Maakuntavaalien osalta kunkin äänimäärien vahvistaminen ja ilmoittaminen maakuntavaalilautakunnalle	143 I §

²⁹ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 §.

³⁰ Lisäksi maakuntauudistuksen voimaanpanolaki 12 § (eduskunnan käsittelyssä)

Keskiviikko 31.1.2018 viipymättä em. ilmoituksen jälkeen		Maakuntavaalilautakunta	Maakuntavaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen	88–91 § ja 143 I §
14 päivän kuluessa sitä, kun vaalien tulos on julkaistu		Muutoksenhakija	Valitus Helsingin hallinto-oikeudelle Helsingin vaalipiirilautakunnan päätöksestä, jolla europarlamenttivaalien tulos on vahvistettu Valitus toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle maakuntavaalilautakunnan päätöksestä, jolla maakuntavaalien tulos on vahvistettu	100–102 §
Sunnuntai 9.6.2019		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien vaalien vaalikampanjan toteuttamiskulujen aiheutuminen päättyy	³¹
Sunnuntai 9.6.2019		Puolue	Vaalien kampanja-aika päättyy	³²
Vaalien tuloksen tultua lainvoimaiseksi		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä	29 § 3 mom.
Arkistotulosteiden ottamisen jälkeen		Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom.
Kahden kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta (maantaina 29.7.2019 viimeistään)		Euroopan parlamentin jäseneksi valittu ja varajäseneksi vaalien tulosta vahvistettaessa määrätty	Ilmoitus vaalirahoituksesta valtiotalouden tarkastusvirastolle	³³
Kahden kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta (maantaina 29.7.2019 viimeistään)		Maakuntavaaleissa valtuutetuksi ja varavaltuutetuksi valittu	Ilmoitus vaalirahoituksesta valtiotalouden tarkastusvirastolle	³⁴
Viimeistään 31.12.2019 ja vaalikauden kaikkina vuosina tarvittaessa		Euroopan parlamentin jäsen ja varajäsen (tarvittaessa)	Jälki-ilmoituksen toimittaminen vaalirahoituksesta Valtiontalouden tarkastusvirastolle	³⁵

³¹ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 2 § 1 mom.

³² Puoluelaki 8 § 3 mom.

³³ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §.

³⁴ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §.

³⁵ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 a §.

Viimeistään 31.12.2019 ja vaalikauden kaikkina vuosina tarvittaessa		Maakuntavaltuuston jäsen ja varajäsen (tarvittaessa)	Jälki-ilmoituksen toimittaminen vaalirahoituksesta Valtiontalouden tarkastusvirastolle	³⁶
---	--	--	--	---------------

³⁶ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 a §.